

Leva med
bröstcancer

”Jag hade tur,
det fanns en plats
kvar i studien.”

*Eva Rietz är inne på sjunde året
med antikroppsbehandling.*

Hopp!

Vi listar
forskningens
6 viktigaste
genombrott.

”Jag vill
ha något
konkret
att göra”

**Bröstcancer-
förbundets
ambassadör
Patrick Ekwall
får kraft av
att hjälpa.**

BRÖSTCANCER
FÖRBUNDET

LEVER DU ELLER EN ANHÖRIG MED SPRIDD BRÖSTCANCER?

Fakta, råd, stöd och information om sjukdomen hittar du på spriddbrostcancer.se

SE2007025514

Novartis Sverige AB, Box 1218, 164 28 Kista
08-732 32 00, www.novartis.se

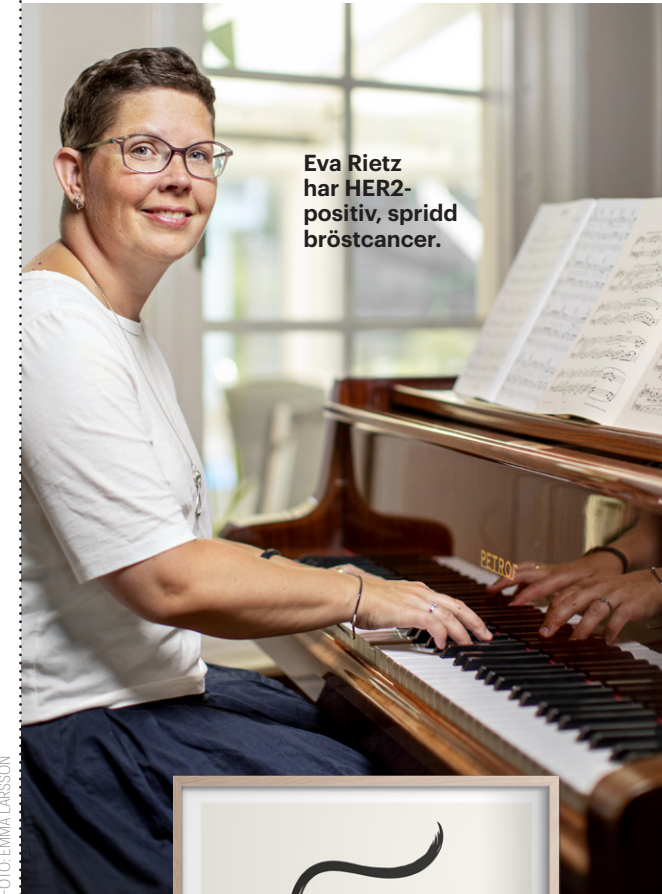
Effektiv kompression

Upptäck våra kompressionsplagg med bästa möjliga medicinska effektivitet. För enklare påtagning erbjuder vi dessutom ett brett sortiment av hjälpmedel. Besök vår webbshop för mer information: www.medi.se/shop

medi

medi. I feel better.

www.medi.se

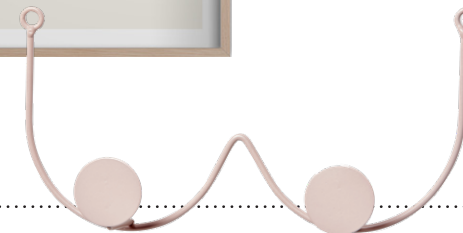

Eva Rietz har HER2-positiv, spridd bröstcancer.

FOTO: EMMA LARSSON

Shoppa rosa – smyckeshängare med passande form från Mio.

Nr 3 2021

- 7 **Välkommen.**
- 8 **Personligt Patrick Ekwall** har gått igenom sina tre skräckscenarier.
- 15 **Aktuellt Slöjda Sverige rosa** Hjälp till att rikta ljuset mot bröstcancer.

Tema Forskning

- 18 Från diagnos till rehabilitering – över hela fältet gör forskarna nya framsteg.
- 23 Forskning i olika regi – detta är skillnaden.
- 24 **Eva Rietz** är en av dem som stått längst på antikroppsbehandling i Sverige.
- 30 **Guiden** – Bröstcancerskola om kliniska studier.
- 33 **Vi svarar** Våra experter reder ut dina funderingar.
- 34 **Listan** – 6 viktiga genombrott i bröstcancer vården.
- 36 **Föreningsliv Moa Lina** i Östergötland tar plats i offentligheten.
- 38 **Min insamling** Camilla Anderssons **Rosa rallyrattar** ger klirr i kassan.

Magasin B

*Magasin B är
Bröstcancerförbundets
medlemstidning.
Tidningen handlar om
att leva med bröstcancer
och vill vara din bästa vän
som kan allt om diagnos
och behandling. Här finns
starka berättelser, den
senaste forskningen
och inspirerande
förebilder.*

PRENUMERERA PÅ MAGASIN B:
info@brostcancerforbundet.se.
Nästa nummer utkommer
den 14 december 2021.

Kontakta oss

Bröstcancerförbundet
Telefon kansli: 08-546 40 530
E-post: info@brostcancerforbundet.se
www.brostcancerforbundet.se
Swish: 9005919
Organisationsnummer:
80 20 10-42 64

ANSVARIG UTGIVARE
Susanne Dieroff Hay
070-239 21 83
susanne.dieroffhay
@brostcancerforbundet.se

REDAKTÖR
Annika Sjöberg
08-556 06 444
annikal@a4.se

LAYOUT
Louise Bååth, A4

OMSLAG
Margareta Bloom Sandebäck

TRYCKERI
Trydells, Laholm

Upplaga: 12 000 ex
ISSN: 2003-0010

PRODUKTION
A4 Text och Form
a4.se

Vill du annonsera i Magasin B?

Kontakta:
Mette Hofman-Bang: 08-546 40 530
mette.hofman-bang@brostcancerforbundet.se

Hormonfria alternativ för kvinnans välbefinnande

För vaginal behandling
HYALO *femme*

Medicinteknisk
produkt

**En hormonfri, oparfymerad
vaginalgel med Hydeal-D***

- Lindrar vaginal torrhet¹
- Lindrar symtom som klåda, sveda och samlagssmärta¹
- Bidrar till den naturliga läkningsprocessen i slemhinnan
- Lika effektiv lindring av torrhet som kräm med östrial¹
- Dosering: en applikation var tredje dag

* frisätter lågmolekylär hyaluronsyra

Séréllys®

**Ett hormonfritt kosttillskott
för dig med klimakteriebesvär²**

- Kosttillskott med pollenextrakt
- Pollen:
– bidrar till välbefinnande under klimakteriet
– hjälper till att minska värmevallningar
- Rekommenderad daglig dos är 1 kapsel

Överskrid inte den angivna rekommenderade dagliga
dosen. Kosttillskott bör inte användas som ett alternativ
till en varierad kost och en hälsosam livsstil.

Referenser:

1. Chen J, et al. J Sex Med 2013;10:1575-84.
2. Hellström AC, et al. J of North American
Menopause Society 2012; 7: 825-829

Exeltis Sverige AB | Strandvägen 7A | 114 56 Stockholm | nordics@exeltis.com | www.exeltis.se

Eva Melke

ESTBL. 1948

Vi har det du behöver
**Bröstproteser, behåar
och badkläder!**

Valentin Sabbats Gata 7 • 08 411 90 56

Följ oss gärna!

Sjukvårds- podden

Finns på Spotify

Roche

Roche AB, 08-726 12 00

VÄLKOMMEN

*Vill du vara med?
Vi behöver bli fler som bevakar
patienters intressen i studier.*

PRECIS SOM ALLA andra år nalkas oktobermånaden med stormsteg. Även om Bröstcancerförbundet med sina lokalföreningar arbetar med bröstcancer året om så är oktober den månad som runt om i hela världen uppmärksammar och sätter bröstcancer på kartan. Aldrig tidigare har så många sålt Bröstcancerförbundets rosa band och jag tror aldrig att föreningarna längtat så mycket efter att få möta medlemmar och sprida kunskap som i år.

Med tanke på pandemin och eftersatt mammografi blir det extra viktigt att sprida kunskap om vikten av självundersökning och att gå på sin mammografi för så tidig upptäckt som möjligt av eventuella förändringar i bröstet.

Det nummer av Magasin B som du håller i din hand handlar om forskning. Det börjar bli mer och mer vedertaget att involvera patientföreträdare från början, i designen av forskningsstudier. Och det är bra. Precis som det skrivs i en av artiklarna så är den studie som speglar patientens möjlighet och behov den studie som blir attraktiv att medverka i. Men vi som vill och kan vara med i ett sådant projekt

Susanne Dieroff Hay
Ordförande

Tack!
För att du med
ditt medlemskap
stödjer vårt
arbete.

behöver bli många fler. Vi behöver bilda en nationell patientföreträdargrupp inom Bröstcancerförbundet specifikt för att möta behovet av patientföreträdare, och för att bevaka patientperspektivet i forskningsstudier. Fundera över om det här kunde vara något för dig. I höst återkommer vi med en intresseförfrågan och mer information. ●

FOTO: HÅKAN SJUNNESSON

MAGASIN B LEVA MED BRÖSTCANCER

Nu borde
du verkligen
köpa en
Sverigelott!

Extra pengar till kampen
mot bröstcancer.

SVERIGELOTTEN

Vinn upp till 25 miljoner!

25
miljoner

Skrapa
för livet!

Vinstlott ar-
oglitte om
denne

folkspel

Allt överskott till Sveriges föreningar.

Får kraft av att hjälpa

Patrick Ekwalls fru Hannah gick bort i februari i år. Nu är han ambassadör för Bröstcancerförbundet.

Det senaste året har **Patrick Ekwall** genomlevt tre skräckscenarier. Nu försöker han tänka framåt, åtminstone en bit.

TEXT TIM ANDERSSON
FOTO MARGARETA BLOM SANDSTRÖM

P

Patrick Ekwall dukar fram ett par bullar på verandan i Bromma. Inte till sig själv.

– Jag har dem för barn och gäster.

Själv nöjer han sig med kaffe. Han kommer sportklädd, direkt från gymmet. Psyket är svårt att påverka med ren vilja, men den fysiska hälsan låter sig lättare hanteras, säger han. Dessutom skapar träningspassen en ryggrad av fasta tider i en tillvaro som i övrigt kan vara flytande, ogripbar.

Patrick Ekwalls fru, Hannah Ekwall, gick bort i bröstcancer i februari i år. Många har kunnat följa deras situation i medier, eftersom de tog beslutet att vara transparenta.

– Det var inte självklart. Men vi insåg att folk skulle undra och fråga så vi bestämde att det var lika bra att vara öppna med det. Det ångrade vi aldrig, snarare tvärtom. All den positiva respons som vi fick gav oss jävligt mycket kraft. Många kände att vi hjälpte dem i deras kamp.

En liten hård knöl i bröstet. Hannah Ekwall fick höra att hon nog inte behövde oroa sig, eftersom den smärtade. Bröstcancer skulle ju normalt inte kännas. När hon ändå kollade upp saken fick hon ett svårt besked.

Patrick Ekwall ringdes in till sjukhuset. Det var traumatiskt, säger han. Men Hannah tänkte hela tiden att hon skulle klara sig, och det gjorde Patrick Ekwall också.

– När vi pratade med experter fick vi veta att det ändå fanns rätt hyggliga prognoser för bröstcancer. Men nu hade Hannah trippelnegativ. När jag fick veta det sade någon läkare: "Jag rekommenderar att du inte googlar det".

Det gjorde han inte heller. Patrick Ekwall, som säger att han har en släng av hypokondri, har lärt sig att inte googla någon sjukdom alls. Halsfluss? Det finns skräckhistorier om allt.

Efteråt ångrade han att han inte googlat.

Hannah Ekwall svarade extremt bra på cellgifterna och läkaren sade till sist att cancer var borta från hennes kropp. Hade Patrick Ekwall vetat exakt hur aggressiv den här cancerformen var hade han

krävt noggrannare kontroller.

– Kort efter strålningen började hon att få ont i ryggen. Jag kände på mig att det var något som inte stämde. Sådant känner man intuitivt. Hon tjatade om att få undersöka sig men fick höra att "nej du har ingen cancer, det är borta". Till slut fick vi in henne på en röntgen och då hade det spridit sig.

Det här var i november förra året. Cancer var nu också i skelettet och i levern. Därefter följde en period av osäkerhet, i väntan på olika provsvar. Hoppet och bakslagen vägde lika.

Patrick Ekwall

Familj: Två döttrar.

Bor: I Bromma i Stockholm.

Gör: Sportjournalist, krönikör och driver eget klädföretag. Nu också ambassadör för Bröstcancerförbundet.

Att se dottern Tindra leka och sväva fritt i sorglöshet i några timmar hjälper även Patrick Ekwall.

→ – Det är hemskt att uppleva det. Jag lärde mig efter ett tag att inte bli för glad för bra besked, för man får snart tillbaka dem i nacken.

PATRICK EKWALL BERÄTTAR att han tidigt efter att Hanna Ekwall fick sin diagnos såg tre skräckscenarier framför sig: att hans fru inte skulle överleva, att han skulle bli tvungen att berätta det för deras nu sjuåriga dotter, och själva begravningen.

Nu har han gått igenom alla tre. Hur det var verkar svårt att formulera. Men han och dottern Tindra är närmare än någonsin, säger han.

– Hannah och Tindra var otroligt tajta. De satt nästan ihop. Var det något Hannah var orolig för så var det: Hur ska du lösa det med Tindra? Hur ska hon må? Men hon har blivit supertajt med mig. Barn är smarta, de fattar "one is gone, only one left".

Patrik Ekwall provar sig framåt i samtalet. Många av de här sakerna har han varit tvungen att upprepa i intervjuer men med de tyngsta frågorna verkar han få börja om varje gång.

– Det är så svårt att prata om det här för jag har inga svar på det som rör Tindra. Jag kan det inte riktigt. Jag får hela tiden fråga barnpsykologen som jag har kontakt med: Är det här normalt? Vi tar definitivt en dag i sänder.

En sak har han dock lärt sig: barn är "randiga" i sorgen. Hans dotter kan vara ledsen en stund, sedan springer hon i väg och leker med någon kompis och kan under många timmar sväva fritt i sorglöshet. Det hjälper honom också.

VAD MER HJÄLPER? Att kunna hjälpa andra. Att prata om sina erfarenheter i intervjuer är ett led i det. Ambassadörskapet i Bröstcancerförbundet är ett annat. Patrick Ekwall berättar att han blev hedrad över erbjudandet. Och att han direkt fick lite idéer – vilket kanske överraskade förbundet, tror han.

– Jag vill ha något konkret att göra. Att bara gå med och låta andra säga vad man ska göra är inte riktigt min grej.

Då samarbetet inleddes startade han, inför mors dag, en egen insamling. Målet var att få ihop 10 000 kronor – nu är summan uppe i över en halv miljon.

Efter decennier som en av landets mest profilerade sportjournalister har Patrick Ekwall gott om kontakter i idrottsvärlden. Framöver vill han försöka engagera den mer i bröstcancerfrågan, säger han, med betoning på "engagera".

– Okej, det är bra nog om man skänker hundra spänn, fine, då vill man väl, men jag skulle önska att man också tänker till: Varför gör jag det här? Finns det risk att jag själv drabbas?

Ja, han tänker framåt, också för familjens del. Åtminstone "en hygglig bit". I eftermiddag ska han med dottern och hennes vänner till Gröna Lund. I sommar några resor.

– Efter att jag gått igenom de tre skräckscenarierna kände jag – vad skönt att det är slut. Nu har vi tagit oss igenom det. Vi kommer aldrig mer att behöva uppleva det här, den oron är i alla fall borta. ♥

"Vi kommer aldrig mer att behöva uppleva det här, den oron är i alla fall borta."

KOM TILL OSS OCH PROVA!

Hur olika människor väljer att hantera sitt håravfall är individuellt och i slutändan en smaksak. Vissa väljer att lämna huvudet bart medan andra föredrar att använda turban eller peruk. Oavsett vad du själv väljer, är det viktigaste att det känns bra och bekvämt för dig!

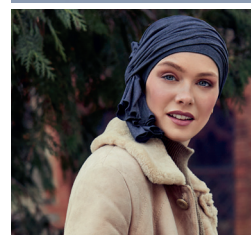
Hos oss hittar du ett stort utbud av peruker och turbaner i olika frisyror, modeller och utförande – för att vi på bästa möjliga sätt ska kunna hitta just det du söker, för din bästa känsla och komfort!

Kontakta oss gärna för en fri konsultation - som nu även kan erbjudas online.

Titta in på carlmlundh.se - här hittar du online tidsbokning och tillgång till vår webshop - där du enkelt kan klicka hem bland annat skötselprodukter och turbaner.

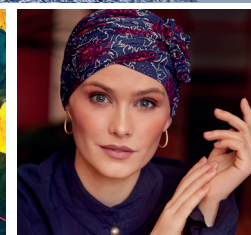
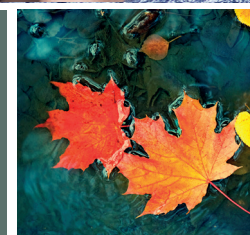

Bildmaterial: ChristineHeadwear och Sembo Collection

SALONGER PERUKER & TURBANER HÅRPRODUKTER

Varmt välkommen!
CARL M LUNDH – SALONGER OCH PARTNERS

CARL M LUNDH SALONGER – GÖTEBORG CML: 031-10 23 80 | GÖTEBORG Sahlgrenska CML: 031-41 45 10 | HELSINGBORG CML: 042-14 30 00 | JÖNKÖPING CML: 036-15 02 70 | KALMAR CML: 0480-813 69 | LUND CML: 046-14 17 70 | MALMÖ CML: 040-733 20 | STOCKHOLM Östermalm CML: 08-545 66 800 | STOCKHOLM Perukshopen: 08-20 10 06 | UMEÅ CML: 090-12 16 72 | VÄSTERÅS CML: 021-18 15 03 | ÖREBRO CML: 019-14 83 63.

PARTNERS – ANDERSTORP Almgrens hårvård: 0371-154 77 | BORÅS Hulda Salongen: 033-15 51 77 | ESKILSTUNA Salong LM: 016-13 27 19 | FALUN Headbanger Hairstyle: 023-197 88 | GÄLLIVARE Stinas Hårcenter: 0970-150 55 | KARLSKOGA Salong Boman: 0586-310 27 | KARLSTAD Hedwig Hårvård: 054-19 08 03 | KRISTIANSTAD Skägg & Lockar: 044-10 00 00 | LINKÖPING Fifty Fifty: 013-12 65 66 | NORRKÖPING Peggis Barbershop: 011-13 24 00 | RONNEBY Salong Astra: 0457-108 51 | SKÖVDE Hårstudion: 0500-41 31 21 | SVENLJUNGA Bergs Salong: 0325-61 10 86 | TORSÅKER Salong P.I.A.: 0290-400 12 | UPPSALA Rendezvous: 018-20 90 90 | VARBERG Frisyrhörnan: 0340-133 78 | VISBY Lina Khan Est. 2017: 0790-710 710 | VÄXJÖ Hårdesign: 0470-483 90 | ÖRNSKÖLDSVIK Salong Jacob: 0660-190 17.

CARLMLUNDH.SE

Carin Wester skapar Scarf for scars

Årets kollektion av "Scarf for scars" designas av Carin Wester. Inspirationen kommer från livslust, glädje och hopp.

– Flera vänner och kollegor har drabbats av bröstcancer, därför var det självklart för mig att samarbeta med Bröstcancerförbundet. För dem som drabbats av bröstcancer kan det vara skönt att vila tankarna på något annat än tuffa behandlingar, oro och sjukhusbesök, säger Carin Wester.

Scarfen är gjord av siden och kommer att säljas på Åhléns för 399 kronor. För varje såld scarf skänker Åhléns 100 kronor till Bröstcancerförbundet. ●

HEJA!

Den nya specialistmottagningen för lymfödemutredning som startade i Stockholm i april.

Läsvärt om din diagnos

Nu finns nya broschyrer om trippelnegativ bröstcancer och HER2-positiv bröstcancer på vår hemsida. Du hittar dem under fliken nedladdningsbart material och i vår webbshop. ●

Lingongrova – Sveriges mest sålda bröd bidrar i oktober.

Hudvård från L300 bidrar i oktober.

Shoppa rosa

Välj produkter i oktober som stöttar Bröstcancerförbundets arbete.

Smyckeshängare med passande form från Mio.

Rosa sopsäckar till höstens lövkattning.

Välj rosa munskydd i oktober!

Froosh rosa smoothie, full med naturliga råvaror.

Kunskapstavlan sprider kunskap om självundersökning.

Polarn O. Pyrets klassiska ränder blir rosa i höst.

Hallå där.. Kristina Lång som studerar mammografiscreening med AI.

Din nya studie heter MASAI, vad handlar den om?

Vi vill se om AI kan vara lika bra, eller bättre än radiologerna på att bedöma mammografibilder. Om AI är lika bra som läkarna kan vi effektivisera vården, vilket vore värdefullt då det är stor brist på radiologer. Och är AI bättre än radiologerna kan vi dessutom få ner antalet intervallcancer, de som upptäcks mellan screeningtillfällena, och antalet felaktiga besked.

Hur ska du gå till väga?

Vi gör en randomiserad studie där kvinnor i Skåne slumpas till antingen traditionell screening eller AI-integrerad screening, där vi använder ett AI-verktyg för att sortera ut kvinnor med låg risk och de med högre risk för bröstcancer. De med låg risk får sina bilder bedömda av en läkare och de med högre risk bedöms av två läkare. Verktuget markerar också det misstänkta området. Tanken är att 100 000 kvinnor ska inkluderas i studien och vi ska följa

Kristina Lång

dem under två år för att se vad effekten blir.

Vad innebär det att delta i studien?

För kvinnan är det ingen skillnad, hon går på mammografiscreening som vanligt, utan det handlar om hur vi inom vården granskar bilderna. Den enda risken jag kan se är att AI flaggar för ett misstänkt fynd vi inte sett annars och att man återkallas utan att det är någon tumör.

Vad tror du att den kan leda till?

Hösten 2022 bör vi veta om AI-integrerad screening är en säker metod som hittar lika många, eller förhoppningsvis fler cancer än vi gör i dag utan att ge för många felaktiga besked. Om metoden fungerar tror jag att den kan förbättra vården och samtidigt råda bot på personalbristen inom bilddiagnostiken då antalet bildgranskningar som läkare behöver göra minskar med 45 procent. ●

”Tanken är att 100 000 kvinnor ska inkluderas i studien och vi ska följa dem under två år.”

TEXT ANNIKA SJÖBERG

Bröstcancerföreningen Hilda Örebro län började slöjda redan i somras.

Slöjda Sverige rosa

Hjälp oss skapa installationer, skyltar och ”kläder” till statyer och landmärken runtom i Sverige för att rikta ljuset mot bröstcancer. Sticka, virka eller brodera budskap som till exempel *Ingen ska vara ensam med sin bröstcancer*, *Vi är en röst för alla världens bröst*, *Rösten för bröststen*, *Våra bröst behöver mer stöd än bara en BH* eller *Tidig upptäckt av bröstcancer räddar liv*. Låt fantasin och kreativiteten flöda under Rosa Oktober! Och glöm inte att fota era konstverk och lägga upp bilder i sociala medier, tagga #bekämpabröstcancer. Låter det spännande? Ta kontakt med din lokala bröstcancerförening för mer information. ●

Tack till
@cancerkompisen
Vi ses på Instagram!

OJÄMN STORLEK PÅ DINA BRÖST?

Efter en bröstcanceroperation kan det hända att bröstens storlek blir olika. Det kan medföra en känsla av osäkerhet, dålig passform i behå och det kan vara svårt att ha åtsittande kläder.

Utvecklingen av olika skalproteser hos vår leverantör sker i nära samarbete med en fokusgrupp av kvinnor som alla har olika behov av utfyllnad efter sin bröstoperation. Det kan vara mer eller mindre utfyllnad, med eller utan massage effekt.

Att återställa symmetrin ökar självkänslan och medverkar till en bättre hållning.

Läs mer om sortimentet på camp.se eller prata med din lokala utprovare för att se vilka möjligheter som finns just för dig. Din kontaktsjuksköterska eller bröstmottagning vet vilka som är bröstprotesutprovare i ditt område.

CAMP
SCANDINAVIA
www.camp.se

Vill du veta mer?
Kontakta kundservice 042-252700, info@camp.se

Från diagnos till behandling och rehabilitering. Över hela fältet gör forskarna nya upptäckter som leder till bättre vård.

Varje korn av ny kunskap är viktig på väg mot målet – att ingen ska drabbas av bröstcancer.

Ljusare

13

sidor
utforskande
läsning

framtid

TEXT ANNIKA SJÖBERG OCH JENNY PALMQVIST

Inom räckhåll

AI, immunterapi och precisionsmedicin. Ny kunskap leder till ständigt bättre bröstcancer vård.

TEXT ANNIKA SJÖBERG

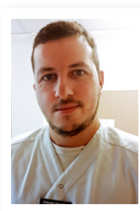
log och docent vid Karolinska Institutet, om vilka studier och fält de ser som mest intressanta och lovande just nu.

– Om vi börjar med screeningen så har standard länge varit mammografi och ultraljud vid behov, säger Antonios Valachis.

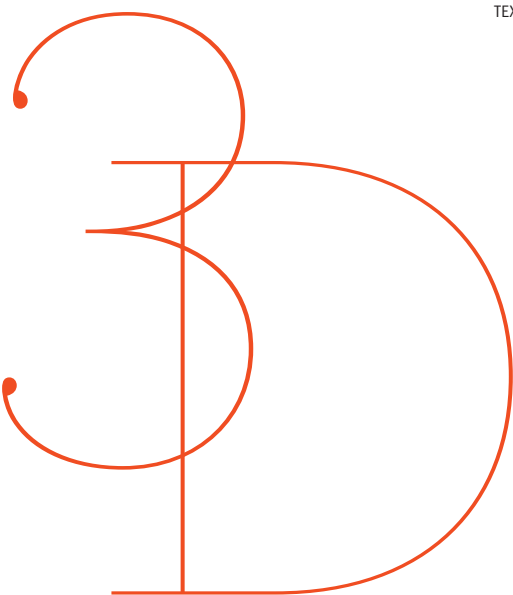
– Nyare metoder som tomosyntes, då man konstruerar en 3D-bild av bröstet, finns på de flesta håll i Sverige. Det används inte som screeningmetod men det pågår studier där man försöker se hur man kan implementera tomosyntes som screeningmetod. Det tycker jag är intressant.

ETT ANNAT OMRÅDE som forskarna försöker utveckla för att hitta fler tumörer i ett tidigare skede är AI. Datorerna matas med fler och fler bilder från mammografier och ju fler bilder maskinerna sett, desto bättre kan de bli på att upptäcka tumörer och även kategorisera dem. Informationen blir sedan ett viktigt underlag i valet av behandling.

– Det finns många datakällor, till exempel bilder från röntgen och molekylära tumöranalyser. Det gäller att kombinera den här

Antonios Valachis

3D-bilder, immunterapi, artificiell intelligens (AI) och precisionsmedicin. Runt om i Sverige och världen arbetar forskare för att hitta bättre metoder för diagnostik, behandling och rehabilitering vid bröstcancer. Det ger resultat. De senaste decennierna har vi sett hur medicinska framsteg gjort stor skillnad för bröstcancerdrabbades överlevnad och livskvalitet. Förhoppningen är förstas att utvecklingen mot bättre vård ska fortsätta även framöver. Magasin B frågade Antonios Valachis, onkolog och överläkare vid Örebro Universitet, och Theodoros Foukakis, onko-

information på bästa sätt för att få ut så mycket som möjligt av vad vi vet, säger Theodoros Foukakis, som själv arbetar med ett forskningsprojekt där målet är att utveckla AI-modeller för att bedöma återfallsrisken vid bröstcancer.

Det är dock ett långsiktigt projekt och det kommer att dröja innan kunskapen kan användas kliniskt, men internationellt finns andra studier som syftar till att utveckla analysmodeller inom mer avgränsade områden som redan nu kommit relativt långt.

Nya metoder som AI och genexpressionsanalys kommer att ge alltmer kunskap om olika tumörers egenskaper. Det ökar också möjligheterna att anpassa behandlingen utifrån enskilda patienters behov och förutsättningar, så kallad precisionsmedicin. I dag ges till exempel ofta mer behandling än nödvändigt, för säkerhets skull, men med bättre kunskap om tumören går det att minska överbehandlingen. Det blir också lättare att matcha olika läkemedel med rätt patienter och därmed ge en mer skraddarsydd behandling.

– Det här har diskuterats länge men på sista tiden har vi börjat använda precisionsmedicin i praktiken och vi förväntar oss att det blir större och större, berättar Antonios Valachis.

För att få fart på utvecklingen finns flera olika initiativ, varav ett är Genomic Medicine Sweden. Det är ett brett samarbete →

”Nyare metoder som tomosyntes finns på de flesta håll i Sverige.”

”Ha en öppen inställning”

Susanne Dieroff Hay,
ordförande

i Bröstcancerförbundet:

Kliniska studier behövs.

Utan dem får vi aldrig reda på vilka läkemedel och

kombinationer av olika läkemedel som ger tillräckligt bra resultat och inte allt för stora biverkningar, det konstaterar Susanne Dieroff Hay, ordförande i Bröstcancerförbundet. Men valet att delta är alltid upp till individen.

– Mitt råd är att ha en öppen och nyfiken inställning till att vara med i studier. Det kan innebära fler läkarbesök och annat men du kan också få möjlighet att testa en ny behandling tidigare än du annars skulle få, säger hon.

Hennes råd är att ställa ett antal kritiska frågor för att kunna fatta ett välinformerat beslut: Hur är studien upplagd? Vad innebär det för dig? Vad har studien för positiva och negativa effekter för dig?

– Ibland får man inga större positiva effekter själv, men jag vet att många vill delta ändå. I bedrövelsen som diagnosen innebär så kan man må bra av att veta att man gör något för framtida bröstcancerpatienter, säger Susanne Dieroff Hay.

TEXT ANNIKA SJÖBERG

→ där alla universitetssjukhus och regioner i Sverige deltar. Syftet är bland annat att skapa en infrastruktur för att analyser av gener från blod och tumörer ska vara tillgängliga på alla universitetssjukhus.

ETT ANNAT INTRESSANT fält de båda forskarna lyfter fram är nya läkemedel. Både Antonios Valachis och Theodoros Foukakis sätter stort hopp till en ny behandlingsprincip med så kallad antikropps-
cytostatikakonjugat. Det innebär att en cytostatikamolekyl kopplas ihop med en antikropp som är målinriktad mot ett protein som finns i cancer-

Theodoros Foukakis

cellerna, vilket gör att cern kan behandlas utan att kroppens övriga celler påverkas. I Sverige är hittills ett sådant läkemedel godkänt för behandling av bröstcancer, Trastuzumab-emtansin som används vid HER2-positiv bröstcancer. Det finns dessutom flera som snart kan börja användas kliniskt, till exempel Trastuzumab-deruxtecan för HER2-positiv bröstcancer och Sacituzumab govitecan som redan är godkänt i USA för behandling av trippelnegativ bröstcancer.

– Nu utvecklas även andra generationens molekyler som har potential att göra den här typen av läkemedel ännu bättre, säger Theodoros Foukakis.

EN BEHANDLINGSMODELL som gjort stor skillnad för en del andra cancerformer men som hittills inte haft så stora framsteg inom behandlingen av bröstcancer är immunterapi. Men inom kort väntas flera pågående studier ge en klarare bild av om immunterapi kan användas vid bröstcancer, och i sådana fall till vilka patientgrupper. Som exempel nämner Theodoros Foukakis en global studie där även Sverige varit med, Keynote 522, där kvinnor med trippelnegativ bröstcancer behandlats med immunterapi i kombination med cytostatika innan operation.

– Hittills har studien visat positiv effekt på behandlingsresultaten och inom en snar framtid kommer även resultaten om återfall och överlevnad

på sikt, vilket förstås är det viktigaste, säger han.

De studier och forskningsområden som nämns i den här artikeln är bara ett litet urval av vad som i framtiden kan få stor betydelse för bröstcancerdrabbade. Även kirurgin utvecklas, liksom rehabiliteringen och inte minst kunskapen om vad som kan ge bättre livskvalitet såväl under som efter behandlingen. Det är hoppfullt. ●

”Hittills har studien visat positiv effekt på behandlingsresultaten.”

Förhoppningsvis finns många fler framgångar att skörda framöver.

Forskning i olika regi... ..vad är skillnaden mellan akademisk forskning och företagsforskning?

Jan Liliemark

FORSKNING INOM bröstcancervård bedrivs av både universitet och högskolor och av läkemedelsbolagen, vanligen i samarbete med olika sjukhus.

Vilka som står bakom studien styr i viss mån vilka frågor forskarna studerar. Den akademiska forskningen kan ta sig an bredare frågor och gör oftare registerstudier eller kombinationsstudier då man tittar på hur läkemedel från konkurrerande bolag kan kombineras för att få bästa effekt.

– Det är en skillnad. Läkemedelsbolagen ägnar sig sällan åt den typen av kombinationsstudier eller rättvisande jämförelser mellan olika läkemedel, säger Jan Liliemark, avdelningschef på Statens beredning för medicinsk och social utvärdering, SBU.

För läkemedelsbolagen står de egna produkterna i fokus – har de någon effekt och vilka biverkningar kan de ge?

– De stora studier som ligger till grund för godkännanden av nya

läkemedel håller i regel väldigt hög kvalitet, särskilt de som har många forskningscenter inblandade. Däremot kan vissa mindre studier främst syfta till att få fram siffror

att använda i marknadsföringen av företagets produkter, säger Jan Liliemark.

För att som lekman få en rättvisande bild av kunskapsläget rekommenderar han att leta efter forskningsöversikter. I dem har experter gjort en systematisk och kritisk genomgång, och sammanställt kunskapsläget

i en viss fråga. Sök i första hand hos välrenommerade organisationer, till exempel SBU, NICE i England, eller Norska Folkhelseinstituttet.

– Översikterna ger en samlad bild och författarna brukar dessutom skriva en bedömning av tillförlitligheten i resultaten, säger Jan Liliemark. ●

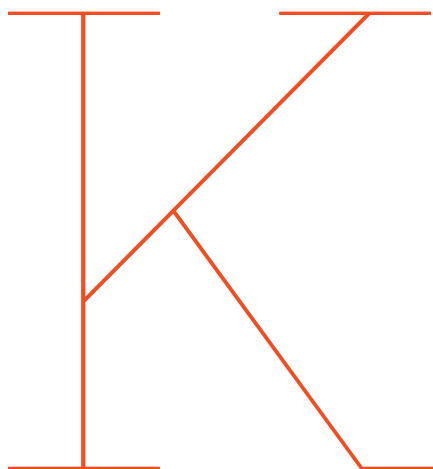
”I den akademiska forskningen går det att ställa bredare forskningsfrågor.”

För åtta år sedan var **Eva Rietz** prognos usel: HER2-positiv spridd bröstcancer. Men så fick hon en plats i en studie av en helt ny typ av läkemedel.

”Jag skulle ha testat vad som helst”

Eva Rietz drömde länge om en flygel. Nu är den hennes livselixir.

TEXT JENNY PALMQVIST FOTO EMMA LARSSON

– Klara betyder ljus och ljusstråle och för oss blev det så. Hon kom till oss när det var som mörkast, därför fick hon namnet, säger Eva Rietz.

Vi träffas över Teams och i bakgrunden syns ett hemtrevligt kök med varma tegelfärgade väggar. Dottern Klara är i dag 11 år och efter intervjun väntar ”trädgårdsfix” tillsammans med mamma och mormor.

Eva Rietz var 31 år när hon fick sin cancerdiagnos. Hon var i vecka 35 och hade en tuff graviditet bakom sig med mycket hormoner och illamående. Knutan i bröstet hade i flera veckor avfärdats av barnmorskan som en vattenfylld cysta, vanlig under graviditeter. Magkänslan sade att det var något annat och Eva och maken Joachim uppsökte till sist ett privat vårdalternativ för ett extra utlåtande.

Klara förlöstes med kejsarsnitt i vecka 37. Då fanns ingen tid att förlora. Knutan i Eva Rietz högra bröst var en aggressiv två centimeter stor tumör av typen HER2-positiv, och så fort Eva hämtat sig från kejsarsnittet blev det operation och cytostatikabehandling med efterföljande strålning.

– Från början var jag ganska arg på mig själv att jag inte gått på magkänslan på en gång. Jag kände ju direkt att det var något som inte stämde, samtidigt fanns det inte på världskartan att det skulle vara cancer. Ingen av kvinnorna i min släkt har haft cancer och där stod jag nu – 31 år och bröstcancer. Det kändes helt absurt.

DEN TUFFA BEHANDLINGEN gjorde nytta. Cancern verkade vara borta och efter ett intensivt år började den lilla familjen känna hopp.

– Det var Klara som fick oss att kämpa och orka igenom den här perioden. Vi skulle bli föräldrar för första gången, och det allra bästa och sämsta i livet sammanträffade samtidigt. Man kan lugnt säga att det var en väldigt tuff period, säger Eva.

Sensommaren 2013, drygt tre år efter den där högsommardagen i juli när lilla Klara föddes, började Eva få ont i ryggen. Det klämde, tryckte och gjorde ont och hon misstänkte att det kunde vara ett diskbräck. Som högriskpatient fick hon omedelbart tid för undersökning och skickades på magnet-röntgen.

Det var ett diskbräck. Men bilderna avslöjade även en tumör i kota 12 i ryggraden.

– Spridd bröstcancer i ryggmärgen är ingen bra diagnos. Sen gick allt väldigt snabbt, säger Eva.

Eva Rietz.

Ålder: 42 år.

Bor: Åhus, Skåne.

Gör: Musiklärare på Glimåkra Folkhögskolas gospellinje, arbetar även som körledare.

Fritid: Musiken, min familj, kyrkan och utförskidåkning. Cyklar även mountainbike för att hålla igång – har kört Cykelvasan fyra gånger.

Diagnos: HER2-positiv spridd bröstcancer.

→ Redan samma dag berättade specialistläkaren om en klinisk behandlingsstudie i Lund där den nya antikroppen Perjeta (pertuzumab) testades på patienter med HER2-positiv bröstcancer. Studien skulle precis stänga och nu var det snabba beslut som gällde. Ville hon vara med?

– För mig var det ingen tvekan, jag skulle ha tagit vad som helst. Spridd bröstcancer i ryggmärgen är en diagnos som ingen vid den tiden levde särskilt länge med och jag hade tur. Det fanns en plats kvar i studien.

Det har gått över sju år sedan hon kom in i behandlingen och var tredje vecka åker hon in till sjukhuset för att få sin ”cocktail”. Ingen vet hur länge medicinerna kommer hålla cancern borta men Eva är en av de personer i Sverige som stått längst på antikropsbehandling.

– För mig är det direkt avgörande för att jag sitter här idag. Att det varit stabilt i över sju år nu är helt otroligt.

EVA BERÄTTAR att tidsperspektiven ändras när man lever med spridd cancer. Att leva här och nu har blivit ett nödvändigt förhållningssätt, och att ta vara på det som verkligen är viktigt i livet.

– Jag är så otroligt tacksam för Joachim som dragit ett jättelass och som varit med på varenda behandling och läkarbesök, och för föräldrar och alla fina vänner som stöttat mig. Det är ingen självklarhet.

– Samtidigt handlar mycket om Klara. När hon var tre och jag blev kroniskt sjuk tänkte jag att jag måste överleva tills hon är tio. I som-

ras fick jag sätta upp nya mål och nu hoppas jag på confirmationen – längre än så vågar jag inte tänka. Däremellan måste man hitta på roliga saker, som att förverkliga drömmar.

Den egna drömmresan till den amerikanska skidmetropolen Aspen blev verklighet för några år sedan och i vardagsrummet står själva livselixiret i Eva Rietz liv. En mörkbrun flygel.

– Vi köpte en flygel för det har varit en dröm. Jag älskar musik och är något av en gospelnörd. Musik berör något djupare i oss och gospelskivorna har hjälpt mig oerhört mycket. De sätter ord på det jag själv inte kan sätta ord på, säger hon och fortsätter:

”You don’t have to worry, and don’t you be afraid. Joy comes in the

morning, trouble they don’t last always...”

– Den strofen sammanfattar allt och brukar poppa upp i stunder när jag behöver det, säger hon.

Händer det att du krisar?

– Det måste man. Perioderna mellan röntgen och besked tillåter jag mig att krisa. Under den perioden blir jag extra känslig och känner oro. Vad blir det för besked den här gången? Det lägger sig som ett täcke, men även under de perioderna försöker vi hitta på roliga saker, ha en picknick i vardagsrummet, ta en varm choklad i hamnen eller spela piano och sjunga tillsammans.

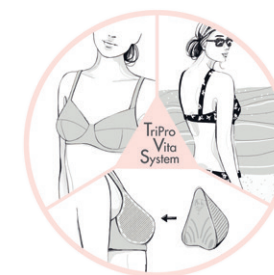
– Man måste tillåta sig att vara lite ledsen och sen är det okej, säger Eva som faktiskt betyder liv. ♥

”Musik berör något djupare i oss och gospelskivorna har hjälpt mig oerhört mycket.”

CARE

Hazel Spezial-BH
Style 5765X · Cup A/B – E/F

Anita cares.

www.anita.com/care

OLIKA STORA BRÖST?

Amoena kan hjälpa dig att skapa symmetri för din unika silhuett med ett bh-inlägg.

amoena

Supporting Confidence

Amoena Sverige
Tel 08 545 257 70
info.se@amoena.com

www.amoena.se

Bröstcancerskola

Håll koll på dina rättigheter om du ska delta i kliniska studier.

TEXT ANNIKA SJÖBERG

NÄR BETTINA RYLLS man fick diagnosen malignt melanom var cancern redan långt framskriden och de etablerade behandlingsalternativen väntades inte ha någon effekt. De sökte efter halmstrån och innan han gick bort 2012 deltog han i två kliniska studier, ett så kallat compassionate usage program och han behandlades i tre olika länder.

– Jag är läkare och trodde att jag visste vad kliniska studier innebär men när jag fick se dem från andra sidan, med patientens ögon, blev jag förskräckt. Jag är absolut för forskning, den är grunden för alla framsteg, men att en studie godkännts betyder inte per automatik att den är bra eller att studien faktiskt levererar vad den säger att den ska, säger hon.

Bettina Ryll

Erfarenheten från makens sjukdomstid väckte hennes engagemang för patienternas intressen i den kliniska forskningen. Hon har bland annat grundat organisationen Melanoma Patient Network Europe som kopplar ihop patienter från hela Europa. Nätverkets medlemmar sitter även i styrgrupper för olika forskningskommittéer där de granskar studiers upplägg och läser vetenskapliga artiklar.

– Enligt Helsingforsdeklarationen ska patientens intressen alltid komma först men i praktiken är det inte alltid så. Kliniska studier är ”big business”. En del forskare klagar på att patienter inte vill delta i studier men det säkraste sättet att få patienter att vilja medverka är att skapa studier som är attraktiva för patienterna, säger hon.

Bettina Rylls fokus ligger främst på malignt melanom men många av frågorna hon arbetar med är aktuella även för andra cancerdiagnoser.

– Som patient måste du känna till dina rättigheter och utgå från din egen situation. I dag är det lätt att träffa andra online och kunskap är väldigt lättillgänglig för den som vet var man ska söka. Det finns inga rätt eller fel utan du måste göra vad som är bra för dig. ●

Helsingforsdeklarationen

Helsingforsdeklarationen är en central forskningsetisk riktlinje som antogs av World Medical Association, WMA, 1964. Den innehåller etiska principer för läkare och andra som medverkar i medicinsk forskning. Den är inte juridiskt bindande men många studier säger sig följa deklarationen och den har haft stor inverkan på nationell lagstiftning.

4 frågor...

...att ställa om du vill vara med i i en klinisk studie.

1. Vilken fas är studien i?

Kliniska studier delas in i tre faser. I en fas ett-studie är det mer osäkert hur behandlingen fungerar, medan en fas tre-studie passerat betydligt fler kontrollinstanser. Det är vanligen efter en fas tre-studie som läkemedelsbolaget ansöker om godkännande för att läkemedlet eller metoden ska kunna användas i ordinarie behandling. Då fortsätter oftast de kliniska uppföljningarna i vad som kallas fas fyra.

Bettina Rylls kommentar:

”Ju längre studien kommit, desto mindre osäkerhet för dig som patient.”

2. Hur är studien upplagd?

En vanlig vetenskaplig metod är randomiserade studier, vilket betyder att patienter lottas till antingen standardbehandling, den nya behandlingen eller sockerpiller om det handlar om ett läkemedel.

Bettina Rylls kommentar:

”Utgå från din egen situation och fundera på om du tycker det är värt eventuella extra resor till sjukhuset och annat som kan komma med att delta. Ett etiskt dilemma är att om vårdens ordinarie behandling för sjukdomen inte ger så bra prognos kommer patienter sannolikt att tacka ja i förhoppning om att få den nya behandlingen, men alla kommer inte få den.”

3. Vet du vad du får?

Så kallade blindstudier, där du inte får veta om du får det nya läkemedlet, standardbehandlingen eller sockerpiller, är vanliga. I en dubbelblindad studie vet inte ens forskaren vem som får vad. Syftet är att undvika att förutfattade meningar, så kallade kognitiva bias, påverkar resultaten.

Bettina Rylls kommentar:

”När det gäller liv och död är det här ett oskick. Det finns inga studier som visar att psykologiska faktorer påverkar överlevnaden i cancer. Som patient har du alltid rätt att lämna en studie men är det en blindad studie så tänker du två gånger innan du gör det.”

4. Kan du byta spår?

Ibland kan den deltagare som blir sämre under studiens gång få möjlighet att byta behandlingsspår.

Bettina Rylls kommentar:

”Forskare är oftast inte så förtjusta i det här eftersom det rör till deras data. Men för patienten är det ett bra upplägg, särskilt om standardbehandlingen för diagnosen inte är så effektiv.”

Annonsera i Magasin B

I Sverige lever i dag nära 100 000 kvinnor som någon gång haft bröstcancer. Cirka 8 000 kvinnor får diagnosen varje år. Alla dessa kvinnor är vår målgrupp. Många av dem når ni via Magasin B tillsammans med anhöriga, sjukvårdspersonal, forskare och folkvalda runt om i landet. Personer på tongivande tidnings-, radio- och tv-redaktioner läser också tidningen. En annons i Magasin B gör skillnad för många.

Kontakta oss!

Mette Hofman-Bang
08-546 40 530
mette.hofman-bang
@brostcancer-
forbundet.se

Undrar du något om din diagnos eller behandling? Våra experter har koll på vad som gäller.

Cancermarkörer via blodprov

I mars i år diagnosticerades jag med invasiv duktal cancer. Nu är jag färdigbehandlad, men jag vill få ta blodprover halvårsvis för att kontrollera cancermarkörer. Vilka prover skall jag be om och vart vänder jag mig?

Niklas Loman

Svar: Tyvärr finns det inte något vettigt blodprov att ta för att förbättra uppföljningen. Däremot ska du följas noga med mammografi.

Vad ska man tänka?

Min fru blev återkallad efter sin rutinmammografi. På återbesöket sa läkaren att det fanns vattenfyllda blåsor men att det såg bra ut. Det togs nya bilder och prover och vi fick tid en månad senare. Nu är vi oroliga att läkaren bara ville lugna oss i väntan på svaren. Hur tydliga brukar läkarna vara vid ultraljudet om de misstänker något?

Yvette Andersson, överläkare och bröstkirurg vid Västmanlands sjukhus.

Svar: Det är mycket vanligt att ta prov från förändringar som inte ser ut som cancer i första hand. Hur mycket mammografiläkare väljer att berätta om vad de ser skiljer sig nog mycket mellan olika läkare. Många

tycker att det är bröstkirurgens uppgift att ge besked om vad som hittats.

Yvette Andersson

Trastuzumab och hjärtundersökning

Jag har fått behandling med Trastuzumab var tredje vecka. Under behandlingen har hjärtat kollats flera gånger. Senast noterade läkaren att vänster kammare är normalstor men med en lätt nedsatt systolisk funktion som bör kollas. Hur ska jag tolka detta?

Svar: Trastuzumab

är en antikropp som sätter sig på HER2-strukturer. HER2 finns rikligt på cancercellerna hos 10-15 procent av bröstcancerfallen men även på andra ställen i kroppen, till exempel på hjärtmuskelcellerna. Därför påverkas

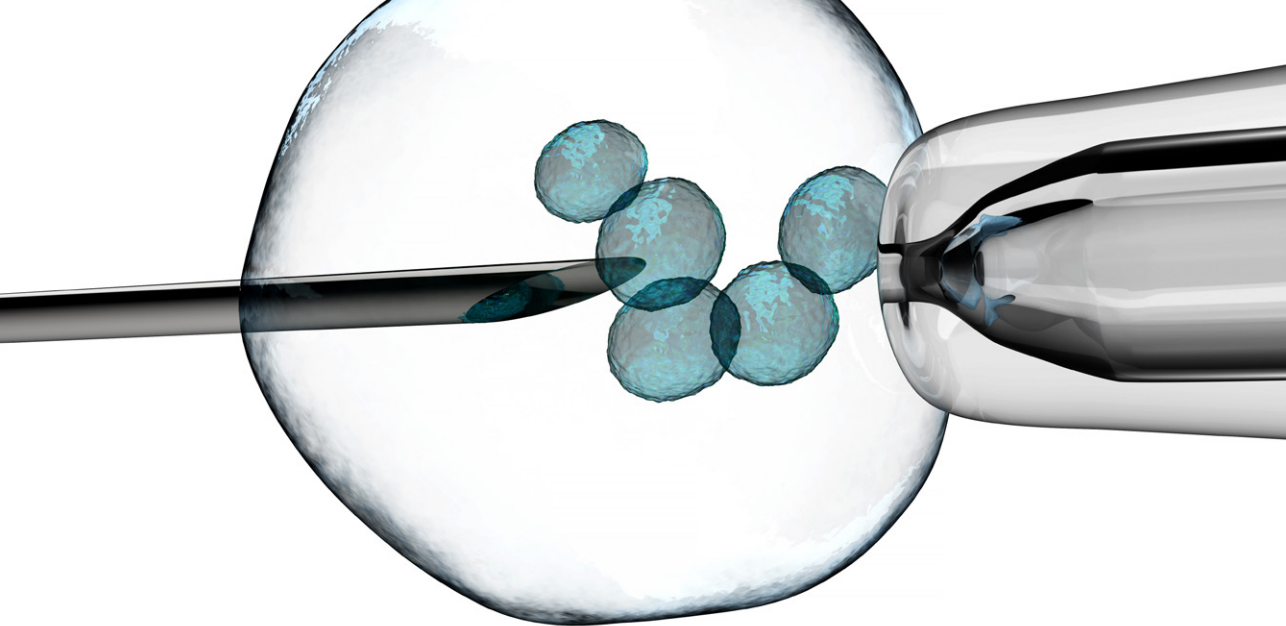

Niklas Loman, överläkare och diagnosansvarig vid Skånes universitetssjukhus i Lund.

även hjärtat och man i princip alltid se en minskning av hjärtats pumpförmåga under behandlingen. Men bara i enstaka fall ger det besvär. Det viktiga är att effekten går över då man slutar med medicinen.

Niklas Loman

Fråga om bröstcancer!
Ställ din fråga och läs andras på brostcancerforbundet.se

Professor *Lisa Rydén* listar historiens 6 viktigaste genombrott inom bröstcancervården.

TEXT JENNIE AQUILONIUS

1. *De första lyckade operationerna*

Fram till slutet av 1800-talet var det få patienter som överlevde försöken att operera bort brösttumörer. Men 1882 började den amerikanske kirurgen och professorn William Halsted operera bort hela bröstet, bröstmuskeln och lymfkörtlarna i armhålan. Hans arbete blev början till en systematisk kirurgi.

– Efter det har utvecklingen gått mot allt mindre omfattande operationer. På 1970-talet kom bröstbevarande kirurgi, där man tar bort en del av bröstet, säger Lisa Rydén.

2. *Strålbehandling*

Den tyske fysikern Wilhelm Conrad Röntgen upptäckte röntgenstrålningen 1895.

Tre år senare kom makarna Marie och Pierre Curie på hur man kan isolera radium. Upptäckterna ledde tillsammans fram till cancerbehandling med joniserande strålning. Den träffar cancercellerna med så hög energi att dessa skadas men även friska celler påverkas och den tidiga typen av strålbehandling medförde ibland skador på hjärta och lungor. I dag har strålbehandlingen utvecklats för att minimera biverkningarna.

– Strålbehandling mot bröstet ingår rutinmässigt efter operation med bröstbevarande kirurgi. Den förhindrar alla typer av återfall och ökar överlevnaden, säger Lisa Rydén.

3. *Kemoterapi*

Den amerikanske barnläkaren Sidney Farber kallas för den moderna kemoterapis fader. På 1940-talet insåg han att folsyra spelar en viktig roll för cancercellernas spridning vid leukemi. Han använde framgångsrikt läkemedel som hämmar folsyra för att behandla barn med leukemi. Det blev början på cancerbehandling med cytostatika, som i dag är ett samlingsnamn för flera läkemedel som hämmar cancerceller på olika sätt.

På 1960-talet började läkare använda cytostatika mot spridd bröstcancer. På 1980-talet visade forskningen att kemoterapi minskar risken för återfall och död väsentligt.

– I dag är kemoterapi en viktig behandling för bröstcancerpatienter som bedöms ha en ökad risk för återfall, säger Lisa Rydén.

5. *Mammografi*

På 1970-talet började den svenske läkaren Bengt Lundgren i Gävle genomföra mammografiscreening. 1974 röntgade hans team bröstet på drygt 6 000 kvinnor och upptäckte många okända cancerfall. Resultaten väckte uppmärksamhet i Sverige och internationellt. Tio år senare visade forskningsstudier att mammografiundersökningar hade minskat dödligheten i bröstcancer med 30 procent. 1985 rekommenderade Socialstyrelsen regelbunden mammografiscanning vilket infördes successivt i alla regioner.

– Det var ett stort framsteg. Med hjälp av mammografi kunde man upptäcka cancer betydligt tidigare och behandlingen blev lindrigare, säger Lisa Rydén.

I Sverige omfattar rekommendationen kvinnor i åldern 40–74 år.

LISTAN

4. *Hormonell behandling*

I slutet av 1800-talet upptäckte den brittiske läkaren Thomas Beatson kopplingen mellan östrogen och bröstcancer. Han opererade bort äggstockarna på tre kvinnor med avancerad bröstcancer, som alla blev bättre. Långt senare, 1966, upptäckte ett forskarteam läkemedlet tamoxifen i sin jakt på ett akut preventivmedel. Tamoxifen hade inga sådana egenskaper och var på väg ner i soptunnan. Men en av forskarna såg potentialen att behandla bröstcancer.

Cirka 80 procent av bröstcancertumörerna är hormonkänsliga men tamoxifen blockerar östrogenreceptorerna i cancercellen och hindrar östrogenet från att stimulera tumören.

– Fem till tio års behandling med tamoxifen minskar risken för återfall, men även ett år är bättre än inget, säger Lisa Rydén.

6. *Genexpressionsanalyser*

Under 2000-talet har möjligheten att analysera cancercellernas arvs massa utvecklats och så kallade genexpressionsanalyser har introducerats. Då tittar man efter information i gener som finns i cancercellerna. Utifrån det mönster som upptäcks delas tumörerna in i subtyper som har olika egenskaper och olika hög risk för återfall. I dag används fyra klasser: Luminal A och Luminal B, som båda är hormonkänsliga, HER2-positiv samt basal subtyp, där trippelnegativ bröstcancer ingår.

– Genexpressionsanalyser ger möjlighet att anpassa behandlingen utifrån varje patients specifika tumör, säger Lisa Rydén.

Bröstcancerföreningen
Moa-Lina i Östergötland har
varit en stark röst i offentligheten
under pandemin.

“Vi oroades tidigt under pandemin över vårdskulden och de vårdköer som skulle uppstå. Vi såg att det fanns en risk för att antalet oupptäckta cancerfall skulle öka och ville att det skulle uppmärksammas. Sedan hade vi lite flyt och blev kontaktade av SVT Nyheter som gjorde en intervju om våra tankar kring det. Jag tycker att vi har varit bra på att fånga de tillfällen vi fått från medierna. När de hört av sig har vi funnits tillgängliga. När SVT gjorde ett inslag om vaccinering av riskgrupper så var vår förening till exempel med igen.

Vi har också varit aktiva på sociala medier, uppdaterat vår hemsida och skickat ut mejl för att uppmärksamma våra medlemmar på de förändringar som skett för cancerpatienter under pandemin. Vi har varit tydliga med att det är viktigt att kolla bröstet och förmedlat det i våra kanaler. Där har vi också uppmuntrat till att gå på sin mammografi, även under pandemin. Ju tidigare tumören upptäcks desto bättre. Cancer är inte en sjukdom

som kan vänta.

Vi har fått många glada tillrop på våra sociala kanaler och jag tycker att kontakten som vår förening har med vården har blivit smidigare. Att synas i

Ulla-Karin Svensson är ordförande i bröstcancerföreningen Moa-Lina Östergötland.

medier ger trovärdighet

och en del respekt.

”Att synas i medier ger trovärdighet och en del respekt.”

För att nå ut med budskapen kring cancervård till våra medlemmar har vi haft en del digitala aktiviteter, bland annat har vi tränat yoga och cirkelfys digitalt och haft digitala föreläsningar. Då har vi passat

på att påminna om mammografierna, inte varje gång men lite då och då. Det intressanta med den digitala träningen är att vi har haft fler deltagare nu än när vi träffats fysiskt. Det kan bero på att det är lättare att vara med digitalt när man bor i en region med så stora avstånd. Vi har dessutom haft promenader i Norrköping, Linköping och Motala som vi har fått mycket uppskattning för.”

BERÄTTAT FÖR CARIN FOCK

Lever du med spridd bröstcancer?

Det är tungt att få en cancerdiagnos. Frågorna är många. Oron är stor. Och de medicinska termerna är svåra. Det är naturligt att behöva stöd.

På hemsidan **spriddbröstcancerochdu.se** kan du läsa om vad spridd bröstcancer innebär och vilken hjälp och stöd du kan få.

Pfizer AB Vetenskapsvägen 10, 191 90 Sollentuna, Sweden
Tel 08-55052000 | pfizer.se

**Spridd
Bröstcancer** **och
DU**

Rosa rallyrattar Camilla Andersson lever, har kul och vill ge tillbaka.

TEXT CARIN FOCK

Vad är Rosa Rallyrattarna?

Det är ett projekt där jag kombinerar mitt intresse för rally med en insamling för dem som fått en bröstcancerdiagnos. Efter min egen cancerbehandling kände jag starkt att jag ville genomföra min största dröm – att köra Midnattssolsrallyt. Jag fick idén när jag satt och spånade med en kompis och tog kontakt med Bröstcancerförbundet. Jag var envis och tjtade, och fick dem till slut att tro på mig och min rosa Volvo Amazon. Att gå från det mörker som en cancerdiagnos ger till att ha så här kul, det hade jag inte kunnat föreställa mig för ett år sedan så nu vill jag ge tillbaka.

Vad är ditt mål med insamlingen?

Mitt största mål är att samla in så mycket pengar som möjligt, men också att få uppleva det jag drömt om. Trots allt som hänt så lever jag fortfarande och det vill jag fira. Som minimum satte jag 50 000 kronor, men vi är redan

uppe i 117 996 kronor. På grund av pandemin har Midnattssolsrallyt flyttats fram till nästa år, vilket är tråkigt men det ger mig tid att samla in mer pengar. Nu när en del restriktioner har släppt

kan jag dessutom åka på fler tävlingar och event. Det blir alltid lite uppståndelse när folk ser bilen och folk vill gärna komma fram och prata.

Vad är ditt mål som rallyförare?

Från början hade jag inget men nu när jag kört ett tag känner jag att det är så kul att om det går bra så vill jag fortsätta. Bara det att vi är två kvinnor i en rallybil är lite av ett mål för det är oftast män. Jag vill visa att vi också kan köra och att vi gör det bra. I slutet på sommaren körde jag Kungsrallyt på Öland och det var så kul! Nu vill jag köra fler tävlingar, vara med på fler events och samla in så mycket pengar som möjligt till Bröstcancerförbundet.

Vad har du annars på gång?

Jag ska ta hand om mig själv och min familj, ta det lugnt och njuta av livet. Det är det viktigaste. Jag har alltid varit engagerad i så mycket men jag fick andra perspektiv efter diagnosen. Livet är skört och det ska levas här och nu. 🍀

JOBST

Bekväm
och pålitlig
kompression

JOBST® har mer än 50 års erfarenhet av kompressionsbehandling vid lymfödem

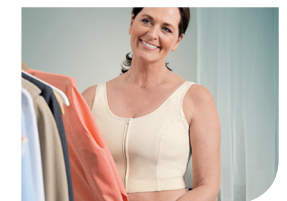
Lymfödem i arm och bröst kan uppstå efter bröstcancerbehandling. Det finns bra hjälp att få. Är du svullen eller känner en tyngdkänsla, kontakta din vårdgivare/lymfteapeut för utprovning av kompressionsplagg.

JOBST® Bella® Lite
Tunn armstrumpa och handske i rundstickat material med graderad kompression för lättare ödem. Finns i beige och svart.

JOBST® Elvarex®
Medicinskt graderad kompression i flatstickat material som finns i flera färger och måttsys för optimal passform.

JOBST® Bellisse®
En bekväm kompressions-BH med ficka för protes.

Originalalet sedan 1992

Rosa bandet skapades av Evelyn H. Lauder 1992 och är den internationella symbolen för bröstcancer. Bröstcancerförbundet säljer sedan 1994 originalbandet, under kampanjmånaden Rosa Oktober.

Om du vill att ditt bidrag oavkortat ska gå till att bekämpa bröstcancer är det Bröstcancerförbundets rosa band du ska köpa. Då stödjer du patientnära bröstcancerforskning och de som drabbats av bröstcancer.

Originalalet finns att köpa hos Apotea.se, Apoteket, Apoteksgruppen, Cervera, Dormy, Indiska, Kronans Apotek, Lloyds Apotek, Mio, NK och på Åhléns.
Läs mer på [bröstcancerförbundet.se](http://bröstcancerforbundet.se)

